

Міністерство освіти і науки України
Одеський державний аграрний університет
Вроцлавський економічний університет (Республіка Польща)
Західно-Каспійський університет (Азербайджан)
Національний інститут економічних досліджень (Республіка Молдова)
Вища школа бізнесу, медіа та реклами (Республіка Польща)
ННЦ Інститут аграрної економіки
Київський національний економічний університет
Полтавський державний аграрний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Сумський національний аграрний університет
Уманський національний університет

**«БРАСЛАВСЬКІ ЧИТАННЯ. ЕКОНОМІКА ХХІ
СТОЛІТТЯ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ
ВИМІРИ»**

**Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної
конференції**
(06 листопада 2025 року)

Одеса 2025

Ministry of Education and Science of Ukraine
Odesa State Agrarian University
Wroclaw University of Economics and Business (Republic of Poland)
West Caspian University (Azerbaijan)
National Institute of Economic Research (Republic of Moldova)
Higher School of Business, Media and Advertising (Republic of Poland)
National Scientific Center “Institute of Agrarian Economics”
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
Poltava State Agrarian University
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Sumy National Agrarian University
Uman National University

**«BRASLAV READINGS. ECONOMY OF THE 21ST
CENTURY: NATIONAL AND GLOBAL
DIMENSIONS»**

**Proceedings of the III International Scientific and
Practical Conference**

(November 6, 2025)

Odesa 2025

УДК 339.9:364

Браславські читання. Економіка XXI століття: національний та глобальний виміри: Збірник матеріалів III Міжнародної наукової-практичної конференції, 06 листопада 2025 року. Одеса, ОДАУ. 2025. 279 с.

Збірник матеріалів містить наукові надбання та доповіді учасників II Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої актуальним питанням розвитку економіки в сучасних умовах. У матеріалах розглядаються теоретичні та практичні аспекти економічних відносин на національному та міжнародному рівнях, зокрема у сферах аграрного виробництва, фінансового менеджменту, маркетингу, логістики, обліку і оподаткування, управління персоналом та застосування сучасних технологій. Представлені дослідження та рекомендації спрямовані на пошук рішень для ефективного функціонування економіки в умовах глобалізації, враховуючи досвід різних країн.

Збірник буде корисним для науковців, економістів, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто зацікавлений у вивченні сучасних економічних процесів і тенденцій.

Рекомендовано до друку вченою радою Одеського державного аграрного університету (протокол №3 від «27» листопада 2025 року).

Редакційна колегія:

Топов А.Г., к.е.н., доцент, в.о. декана факультету економіки та управління ОДАУ (голова ред.колегії)

Баланюк І.Ф., д.е.н., професор, зав. кафедри обліку і аудиту, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Дяченко О.П., д-р наук з держ. упр., професор, Академія технічно-артистична, Республіка Польща

Запша Г.М., д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту ОДАУ

Князева О.А., д.е.н., професор, в.о. зав. кафедри економічної теорії та економіки підприємства ОДАУ

Крюкова І.О., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування ОДАУ

Калюжна М.М., к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри обліку і оподаткування ОДАУ

Найда А.В., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування (заступник голови ред.колегії)

Петренко О.П. к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економіки підприємства ОДАУ (відповідальний секретар)

Відповідальність за достовірність даних, зміст і якість матеріалів збірника несуть автори.

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

- ТОПОВ А.Г.** голова оргкомітету, кандидат економічних наук, доцент, в. о. декана факультету економіки та управління, Одеський державний аграрний університет;
- НАЙДА А.В.** заступник голови, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет.
- ПЕТРЕНКО О.П.** секретар, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії та економіки підприємства, Одеський державний аграрний університет
- ДЯЧЕНКО О.П.** доктор наук з державного управління, професор, Академія технічно-артистична, Республіка Польща
- ДОГА-МІРЗАК М.** доктор економічних наук, доцент кафедри фінансів та банківської справи факультету економічних наук, Державний університет Молдови, Республіка Молдова;
- ГАЛИЦЬКИЙ О.М.** доктор економічних наук, професор, професор кафедри кадрової, мобілізаційної та організаційно-штатної роботи, Військова академія, Україна;
- ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА Т.В.** доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, Полтавський державний аграрний університет, Україна;
- БАЛАНЮК І.Ф.** доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, Україна;
- ЗАПША Г.М.** доктор економічних наук, професор, зав. кафедри менеджменту, Одеський державний аграрний університет, Україна;
- КНЯЗЄВА О.А.** доктор економічних наук, професор, в.о. зав. кафедри економічної теорії та економіки підприємства, Одеський державний аграрний університет, Україна;
- КРЮКОВА І.О.** доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет;
- КАЛЮЖНА М.М.** кандидат економічних наук, доцент, в.о. зав. кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет, Україна;
- СОКОЛЮК К. Ю.** кандидат економічних наук, доцент, докторант, старший науковий співробітник відділу ринкових механізмів та структур, ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України», Україна.

*Тютюнник С.В.,
к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна*

*Герга А.В.,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ: ОБЛІКОВИЙ ПІДХІД ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Пошук шляхів удосконалення обліку основних засобів є надзвичайно актуальним що обумовлюється низкою чинників. Розглянемо ключові аспекти обґрунтування актуальності удосконалення обліку основних засобів:

- Економічне та управлінське значення - основні засоби зазвичай становлять найбільшу частку активів підприємства, і недостовірний облік може призвести до спотвореної фінансової звітності і як результат помилкових управлінських рішень щодо майбутніх інвестицій, ремонтів чи замін; виступають джерелом доходів і витрат, пояснюється тим, що найбільшою статтею собівартості є амортизація, а її точний і раціональний облік прямо впливає на фінансовий результат та податкове навантаження; облік дозволяє оперативно одержувати дані про використання, простої та потреби в ремонті, що є основою для підвищення ефективності експлуатації основних засобів.

- Вплив зовнішніх факторів та глобалізації - узгодження національних стандартів бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами, насамперед з МСБО 16 «Основні засоби», потребує постійного удосконалення методології оцінки, переоцінки та амортизації основних засобів. Також впровадження новітніх інформаційних технологій (ERP-систем, хмарних рішень, автоматизації) потребує перегляду та оптимізації облікових процесів, документування та внутрішнього контролю за основними засобами.

- Взаємозв'язок обліку з Цілями сталого розвитку - облік повинен стати інструментом контролю за ресурсоефективністю, щоб забезпечувати раціональне використання ресурсів (удосконалення обліку дозволить визначити наскільки ефективно використовуються машини та обладнання, забезпечуючи при цьому мінімізацію відходів та енергоспоживання (ресурсозбереження)); сприяти адекватному відображенню інвестицій в нові технології та інноваційні основні засоби, а також дозволяти оцінювати їх внесок у сталий розвиток; розглядати питання екологічної відповідальності з метою ідентифікації та обліку екологічних аспектів, а саме витрат на екологічну модернізацію, списання активів, які забруднюють довкілля та інші; оперативно вирішувати внутрішні проблем обліку основних засобів, які пов'язані з труднощами їх класифікації та оцінки, що може спричиняти труднощі з розмежуванням ремонту, поліпшенням та визначенням справедливої вартості для переоцінки. Забезпечення вирішення

проблеми оперативного надання інформації дозволить швидко реагувати на знос, простої чи неефективне використання засобів.

Більш детально розглянемо напрями удосконалення обліку основних засобів. Науковці пропонують їх об'єднати в наступні групи, які пов'язані з:

- поліпшенням первинного обліку та документообороту (оптимізація форм первинної документації шляхом введення електронних форм, використання електронного підпису);

- удосконаленням аналітичного обліку (здійснення деталізації ведення обліку за місцями експлуатації, центрами відповідальності, структурними підрозділами; введення додаткових аналітичних ознак для цілей оподаткування та управлінського обліку з метою ефективнішого управління та контролю);

- автоматизацією облікових процесів (запровадження або оновлення спеціалізованого програмного забезпечення; максимальна автоматизація розрахунку амортизації, проведення інвентаризації, формування облікових реєстрів та звітності);

- вдосконаленням контролю та інвентаризації (регулярне проведення внутрішніх перевірок стану та ефективності використання основних засобів; впровадження сучасних технологій для інвентаризації (використання штрих-кодів, RFID-міток для швидкої та точної ідентифікації об'єктів); посилення контролю за збереженням основних засобів);

- вдосконаленням обліку витрат (чітке розмежування витрат на ремонт, поліпшення (модернізацію, добудову, дообладнання) та інших витрат; правильний розрахунок та відображення в обліку сум амортизації);

- узгодженням з міжнародними стандартами (забезпечення відповідності облікової політики та практики вимогам МСБО 16 та іншим) [1, 3, 4].

Удосконалення обліку основних засобів сприяє підвищенню ефективності їх використання. Науковці пропонують згрупувати напрями ефективності використання основних засобів відповідно до принципів інтенсифікації та екстенсифікації [2, 5]. Якісні заходи щодо інтенсивного використання сприяють збільшенню обсягу виробництва за одиницю часу роботи обладнання:

- технічне оновлення (проведення модернізації та реконструкції шляхом заміни застарілих машин та обладнання на більш продуктивні та енергоефективні моделі; запровадження нових технологій шляхом переходу на прогресивні, безвідходні та ресурсозберігаючі технологічні процеси);

- оптимізація виробництва (скорочення простоїв шляхом мінімізації часу на ремонт, налагодження та переналагодження обладнання; покращення якості сировини шляхом використання якіснішої сировини, що сприятиме зменшенню браку та підвищенню продуктивності обладнання);

- управління кадрами (підвищення кваліфікації шляхом навчання персоналу роботі з новим обладнанням, що забезпечує швидкому освоєнню проектних потужностей; мотивація шляхом запровадження систем преміювання за ефективно використання засобів та економію ресурсів).

Кількісні заходи щодо екстенсивного використання основних засобів спрямовані на збільшення часу роботи діючого обладнання:

- організація роботи (збільшення кількості змін роботи обладнання, яке обумовить зростання фонду робочого часу; оптимізація графіків роботи, які забезпечують безперервне функціонування «вузьких місць» виробництва);
- ремонтна політика (чітке дотримання графіків ремонтів та технічного обслуговування з метою запобігання аварійних простоїв; скорочення тривалості ремонтів шляхом запровадження швидких методів ремонту);
- ліквідація неефективних основних засобів (виведення з експлуатації шляхом своєчасного списання (реалізації, ліквідації) застарілого, фізично та морально зношеного обладнання, яке знижує загальні показники фондовіддачі).

Головною ознакою підвищення ефективності є збільшення обсягів виробництва продукції на одну гривню вартості основних засобів.

Удосконалення обліку основних засобів є критичним для реалізації стратегії сталого розвитку, оскільки основні засоби є матеріальною основою для впливу підприємства на екологічні, соціальні та управлінські показники. Актуальність полягає у спрямуванні обліку на подовження життєвого циклу активів, підвищення ефективності та мінімізацію негативного впливу. Досягнення ЦСР 7 «Доступна та чиста енергія» вимагає обліку енергоефективності основних засобів: заміни старих машин на сучасні та встановлення власної генерації. Для ЦСР 9 «Інновації та інфраструктура» необхідна екологічна модернізація (облік очищувальних споруд, утилізаційного обладнання) для скорочення викидів. ЦСР 12 «Відповідальне споживання» вимагає управління життєвим циклом основних засобів, зокрема, обліку морального/технологічного зносу та забезпечення безпечної утилізації/ресайклінгу неефективних активів. У рамках ЦСР 13 «Боротьба зі зміною клімату» необхідно запровадити облік викидів CO₂, які генеруються транспортними засобами та виробничим обладнанням. Соціальний вимір (ЦСР 3 «Міцне здоров'я» та 8 «Гідна праця та економічне зростання») вимагає обліку інвестицій у модернізацію для безпеки праці та ергономіки, а також автоматизації небезпечних процесів. Управлінський вимір (ЦСР 17 «Партнерство заради сталого розвитку») підкреслює необхідність прозорого обліку інвестицій у «зелені» основні засоби, чіткого обліку зносу для обґрунтування рішень, а також підтримку моделей економіки спільного використання для підвищення фондовіддачі та зменшення ресурсного сліду.

Таким чином, удосконалення обліку основних засобів сприятиме забезпеченню формування достовірної фінансової звітності, підвищенню операційної ефективності підприємства та інтеграції принципів сталого розвитку в управлінські процеси.

Література:

1. Кравченко О.В., Селезньова О.В. Стан розвитку обліку та контролю основних засобів на вітчизняних підприємствах та напрями їх удосконалення. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2022. № 2. С. 9-16. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/2_2022/1.pdf (дата звернення: 01.11.2025).
2. Поповиченко І.В., Спірідонова К.О., Загустіна А.Є. Основні напрями підвищення ефективності використання основних фондів в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*. 2019. № 145. С. 149-159. URL:

<https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/110/103> (дата звернення: 01.11.2025).

3. Порсюрора І.П. Удосконалення організації обліку основних засобів торговельного підприємства. *БізнесІнформ*. 2023. №4. С. 117-123. URL: <https://oaji.net/articles/2023/727-1686221549.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).

4. Рибалко О.М., Уколова О.Г. Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів. *Л'ОГОΣ. Мистецтво наукової думки*. 2019. №7. С. 19-22. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2617-7064/article/view/288/276> (дата звернення: 01.11.2025).

5. Ступницька Т.М., Приймак В.О. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів у сучасних умовах. *Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття* : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13.10.2018 р. Одеса : ОНАХТ, 2018. С. 215-217. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/13c3a13e-3140-4cb1-b13d-cb14cd26fda6/content> (дата звернення: 01.11.2025).

Ходзицька В.В.,

к. е.н., доцент

доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м.Київ, Україна

АДАПТАЦІЯ ДО МСФЗ 18 «ПОДАННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ» : ОГЛЯД НА МАЙБУТНЄ

Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку прагне до постійного вдосконалення МСФЗ, тому зосереджується на ключових аспектах розвитку та підтримки Міжнародних стандартів фінансової звітності. На порядку денному Ради з МСБО є як стратегічні проекти з встановлення нових стандартів, так і питання операційного обслуговування та забезпечення послідовного застосування вже діючих вимог. Фінансові звіти, що містять повну та прозору інформацію, дозволяють інвесторам оцінювати фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки компанії, прогнозувати її майбутні перспективи та приймати рішення щодо купівлі, продажу чи утримання цінних . Банки та інші кредитори використовують цю інформацію для оцінки кредитоспроможності підприємства, визначення умов надання позик та моніторингу їх виконання. Керівництво компанії використовує деталізовану звітність для внутрішнього аналізу, контролю, планування та прийняття стратегічних рішень. Постачальники, клієнти, регулюючі органи та громадськість також покладаються на фінансову звітність для розуміння діяльності компанії та її впливу.

МСФЗ вимагають від компаній не лише відображати цифри, але й пояснювати, як ці цифри були отримані, які облікові політики застосовувалися,

Легуша Є.С., Скрипник С. В. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ	254
Литвиненко О.О., Перевозняк Л.І., Найда А.В. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ МАЛОЦІННИХ ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	І У 256
Смушак М.В., Винник В.І. ФОРМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ	258
Тютюнник С.В., Герга А.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ: ОБЛІКОВИЙ ПІДХІД ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	260
Ходзицька В.В. АДАПТАЦІЯ ДО МСФЗ 18 «ПОДАННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ»: ОГЛЯД НА МАЙБУТНЄ	263
Цюцяк І.Л., Цюцяк А.Л. ВПЛИВ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА	265
Чигіна О.С., Замлинський В. А. ТРАНСФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ, АНАЛІТИЧНОСТІ ТА ДОВІРИ ДО ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	268
ЗМІСТ	272